

Ujević

Petar

Mali oblak s kišom,
2011.

...Moj mali svemir kradom uzima velikom svemiru takvom lakoćom da ni primjetio nije. Znam ja da mi pušta. Da me gurka da budem brži na palubi od kamena gdje misao moja sniva pod srebrom svjetla od svemira.

Petar Ujević

Ono što se odmah uočava u brojnim ciklusima skulptura malih i velikih dimenzija, reljefa, slika i crteža Petra Ujevića njegovo je udivljenje - rabeći biblijski leksik - prema stvorenju, prema stvorenome i prema njihovim odnosima. To njegovo temeljno zanimanje - fascinacija i nagon za oblikovanjem, *mimesisom*, ali i za iskazivanjem doživljene stvarnosti rabeći živ i raznovrstan pristup modeliranju, kiparenju i konstruiranju mekih zaobljenih forma - izrasta iz univerzalnih poimanja koja prate ljudsku vrstu od samih početaka. Istodobno njegovi radovi očituju duboku ukorijenjenost kristoloških, etičkih ideja i prakse zapadne kršćanske kulture često birajući biblijsku ikonografiju Staroga i Novoga zavjeta što u svome povijesnom, značenjskom i kulturološkom smislu nije nimalo jednostavan likovni zadatak.

Stvaralaštvo Petra Ujevića nadahnjivalo je mnoge vrsne povjesničare umjetnosti i nakon njihovih stranica teško je izreći nešto što već nije primijećeno i rečeno. Svi oni na svoj specifičan način uočavaju i definiraju umjetnikova promišljanja, preokupacije i raspone njegovih kiparskih izričaja visoko valorizirajući njegov rad koji je na tragu *tradicije koja visoko vrednuje oblikovanje ...u nedjeljivu jedinstvu sa sadržajem*, istakao je povjesničar umjetnosti i likovni kritičar Nikola Albaneže, (1960. – 2022.) u Ujevićevoj monografiji, *Kipar i Don Quijote*.

Ujević oblikuje portrete, animalistiku, višefiguralnu simboličko - narativnu plastiku (*teatrazirajuća oprostorenja*), pojedinačne skulpture, malu plastiku, javne spomenike, reljefe, crteže i slike. Okušava se u raznim materijalima iznalazeći stalno nove mogućnosti izraza iskušavajući razne kiparske discipline i zadatke i upravo je taj stvaralački nemir i raznovrsnost jedna od njegovih ključnih odlika. Unatoč toj raznovrsnosti, u jezgri njegovih djela, pisci se redom slažu, prepoznatljivo je identitetsko, misaono ishodište i emocija, koje povezuju raznolikosti izričaja bilo da se radi o sažetom, lapidarnim volumenima ili formama koje dramatično zasjecaju u prostor, ekspresivnim nakupinama kiparske mase ili pak o konstruktivno rascjepkanim i prošupljenim formama koje propuštaju, omeđuju i zakriljuju prostore.

Odlučili smo se na pregledni izlagački pristup da bismo pokazali i neke rane, ali zrele radove, svu raznovrsnost Ujevićevih kiparskih realizacija, ali i njihovu unutrašnju poveznicu. Takav je rani rad skulptura *Histrion* za koju je dobio Vjesnikovu izvedbenu nagradu 1984., iste godine kad je i diplomirao Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i *Letač*, 1982. *Histrion* je postavljen u Cavtatu, a sadrži prepoznatljive značajke kipareva izričaja poput suverenog ekspresivnog tretmana površine i arhetipske asocijativnosti. Među odabranima su i pojedinačni radovi iz ciklusa *Noina arka*, *Kula babilonska*, *Stari hrvatski gradovi* nastali u posljednjem desetljeću 20. st., zatim skulpture, *Moja krava i ja*, 2001., *Krilo materino*, 2006., *Mali akt* iz 2012., i *Bik*, 2012., *Stonoga*, 1989., koje pokazuju sklonost organskoj sažetosti, jednostavnoj raščlambi i jasnim formama u dijalogu s prazninama. U njima izostaje ekspresivnost a prevladava asocijativnost znaka, simbolika, priroda motiva, punina i toplota bliska doživljaju prapovijesnih artefakata.

Kad govorimo o Ujevićevoj animalistici najčešći je motiv konj kojim iskazuje različite emocije i stanja, bilo da se radi o Don Quijotu na konju (*Don Quijote - pad*, *Don Quijote*) ili o samostalnom motivu (*Konj koji umire*, *Mladi konj*, *Vukovar*, *Konj svetog Pavla*, *Gizdavi konj*, *Dobri konj*, *Ludi konj*, *Žedni konj*, *Konj stoik...*) Ujević uvijek preko njega iskazuje određena psihička i emotivna stanja, a istodobno je i neiscrpan povod kiparskoj igri modeliranja, oduzimanja kiparske mase, segmentiranja i povezivanja dijelova u cjeline.

Haptički i vizualno privlačna je serija puževa, *taktila rukohvatne mjere* koja prikazuje te gastropode, gotovo neprimjetne sve dok ne počnu proždirati sve na što naiđu, i cvijeće i lišće i plodove... Te male skulpture veličine šake nastale sabijanjem, utiskivanjem i izvlačenjem iz glinene mase pa odlivene u broncu emaniraju mekoću primarnog kiparskog materijala i simboličku nestabilnost arhitektonike kućice, približavajući je tako amorfnosti sluzava i prilagodljiva tijela.

Varijacije motiva stabla kao samostalne skulpture često ukazuju na različita paralelna oblikovna istraživanja.

Puž 3, 2004.

Stablo se često pojavljuje i u višefiguralnom, Ujevićevu teatru uprizorenja kao nositelj kompozicijske ravnoteže, poetike i simbolike. Pojavljuju se i motivi kugle, koja je simbol cjelovitosti, *oblik koji u sebi obuhvaća sve oblike*; kruga, kao njezina dijela; zatim ptice, nebeskog znaka i veze neba sa zemljom; zmije i jabuke (*Jabuka iz raja*, 2009.), simbola kušnje, gubitka nevinosti i razdora; Tau, znaka pripadnosti i Božje zaštite ali i asocijacije na križ i trpljenje; anđela – posrednika između Boga i ljudi; ljudskog lika koji je i sam simbol, *smanjeni model univerzuma*, sazdan od elemenata koji sačinjavaju zemlju i kozmos, ali i od *daha života* koji ga je učinio slobodnim rajskim bićem, sličnim Bogu (*I Gospod Bog, načini čovjeka od praha zemaljskoga, i u nosnice mu udahnu dah života; i čovjek posta duša živa*. (Postanak 2,7 VB)).

Scenična komponiranja s pripovjednim i simboličkim sadržajima umjetnik počinje raditi u prvom desetljeću ovoga stoljeća (*Rajski vrt*, 2007., *Kipar s nakošenim stolom*, 2008., *Isus tjera trgovce iz hrama*, 2009., *Kipar ispod stabla na vjetru*, 2010., *Kostajnica*, 2005., *Stablo, ptice, sunce, Posljednja večera, Podne - zmija, sunce, ptica*, 2009., *Abraham i tri anđela*, 2013., *Razgovor s anđelom*, 2007., *Dan padanja*, 2004., *Igra djetinjstva*, 2007., *Abraham i Izak*, 2017., *Anđeoska pieta*, 2019.,...). Ujevićeva uprizorenja odmjerenih ritmiziranih volumena s unutrašnjom strukturom masa nesmetano sadržavaju narativnost. Uz iznimnu sceničnost neki od tih radova snažno prenose atmosfere iščekivanja, sim-

Zimski pijevac, 2008.

bolički nagovještaj, dramatsku napetost, bezvremenost iznjedrenu iz njegova duhovnog identiteta.

Posljednjih petnaestak godina Ujević uz klasične materijale kamen, glinu /terakotu, bronzu i drvo čini zanimljiv iskorak rabeći žicu, polistiren, odbačene predmete od željeza, konstruirajući metaforičko-simbolička kiparska rješenja s dozom humora i ironije. Kao vrstan poznavatelj materijala povezuje njihove prirodne datosti: teksture, boju i patine u skladne estetske cjeline (*Mali oblak s kišom*, 2011., *Pila za oblake*, 2019., *Nova limuzina*, 2020., *Oblak orgulje*, 2020.) Iz novije Ujevićeve produkcije izdvajamo izuzetno snažno raspelo velikih dimenzija, *Ranjeni Krist iz Vukovara*, 2020., lapidarne geometrijske oblikovnosti, ali izuzetno "rječište" i skladne stilizacije. Izradio ga je u polistirenu čiju je prirodu tako dobro upoznao radeći na zadatcima filmske kiparske scenografije.

Zaključit ćemo da Ujevićev doživljaj teme ili motiva dikтира njegov kiparski pristup i vodi ga različitim smjerovima istraživanja. Isto tako o njegovim trajnim unutarnjim preokupacijama svjedoče morfološka i kompozicijska rješenja koja se s manjim ili većim izmjenama ponavljaju na pojedinačnim skulpturama i u nizu narativnih, simboličkih kompozicija. Njegovi radovi svjedoče vjeru, otvorenost životu i zainteresiranost za sve njegove oblike. U njima možemo prepoznati oblikovnu kulturu, misaonost, zaigranost, vedrinu i humor.

Mirela Vujević Duvnjak

Posljednja večera, 2009.

Noina arka i Sunce, 2012.

Arka, 1998.

Kula babilnoska, 1998.

Konj kneza Branimira, 2021.

Konj svetog Pavla, 2004.

Bik, 2013.

Kipar s nakošenim stolom, 2008.

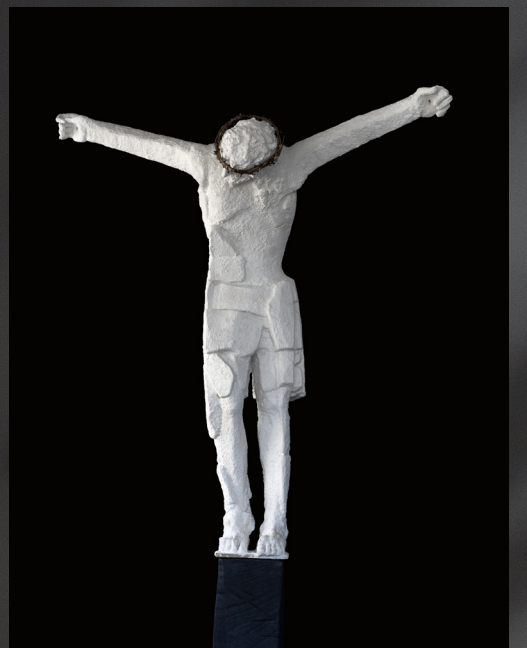
Abraham i tri anđela, 2013.

Abraham i Izak, 2017.

Šestorica moje braće i ja, 2005.

Akademski kipar **Petar Ujević** (Krivodol, 1960.) diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1984. godine. Kao samostalni umjetnik djeluje od 1995. godine. Deset godina radio je u Jadran filmu te u koprodukcijskim projektima na izradi kiparske scenografije. Dragovoljac je i veteran Domovinskog rata. Član je SZUH-a, HDLU-a, LIKUM-a i ULUS-a te neformalne grupe umjetnika Contra.

Petar Ujević u dosadašnjem je svom radu razvio tematski i morfološki raznoliki opus u kojemu se napose izdvajaju figuralne (grupne) cjeline. Realizirao je brojna djela u rasponu od male plastike do monumentalnih ostvarenja i javnih spomenika: primjerice, *Histrion* 1984. u Cavtatu (kao dobitnik Vjesnikove nagrade), reljef *Bitka za Vrgorac* 2004. u Vrgorcu, *Križni put* 2011. u crkvi u Rakitju, kip *Sv. Antuna Pustinjaka* 2005. i spomenik *Ivici Sudniku* 2007., oba u Samoboru, zatim reljef *Cravatten Stadt* 2008. u Slavonskome Brodu, niz od šest privremeno izloženih skulptura *KravatArt* 2010. u Zagrebu, skulpturu *Oblak i kiša* postavljenu 2013. u Samoboru te monumentalnu skulpturu *Uskrsli Krist* postavljenu 2019. godine u Belišću. Za svoj rad primio je nekoliko nagrada, među ostalima Drugu nagradu za slikarstvo u Imotskome 1982. godine, Vjesnikovu Nagradu *Histrion* u Cavtatu 1984. godine te Drugu nagradu za kiparstvo u Puli 1986. godine. Godine 1998. dobio je Prvu nagradu na natječaju za spomen-obilježja braniteljima Nuštra te Drugu nagradu na manifestaciji Trofej Grada Čakovca.

< Ranjeni Krist iz Vukovara, 2020

Popis radova

Histrion, gips, 1984., 82 x 25 x 52
Stonoga, bronca, 1989., 1,5 x 9,5 x 1,2 cm
Kijevo, drvo, 1997., 23,5 x 28,3 x 17,7 cm
Kula babilnoska, drvo, 1998., 24 x 14 x 14,5 cm
Arka, drvo, 1998., 24,2 x 16,3 x 14,7 cm
Puž 1, bronca, 2003., 10,5 x 14 x 12 cm
Puž 4, bronca, 2004., 11 x 15,8 x 10,4 cm
Konj svetog Pavla, bronca, 2004., 29 x 41 x 37 cm
Puž od bisera, bronca, 2005., 19,5 x 12 x 10 cm
Konj koji umire, umjetni kamen, 2005., 19 x 28 x 11,5 cm
Prema suncu, stiropor, 2005., 140 x 80 x 5 cm
Krilo materino, bronca, 2006., 25,5 x 9,5 x 10, 5 cm
Stablo ptice, 2006., stiropor, 114 x 80 x 10 cm
Peta postaja, 2010., bojani stiropor, drvo, olovka, 180 x 80 cm
Peta postaja, 2010., bojani stiropor, drvo, olovka, 180 x 80 cm
Peta postaja, 2010., bojani stiropor, drvo, olovka, 180 x 80 cm
Igra djetinjstva, poliester, drvo, 2007., 26,5 x 14,5 x 10 cm
Razgovor s anđelom, umjetni kamen, 2007., 27 x 60,5 x 44 cm
Rajski vrt, umjetni kamen, patinirano drvo, 2007., 12,2 x 14,4 x 30 cm
Zimski pijevac, umjetni kamen, 2008., 51,5 x 41 x 37,5 cm
Kipar s nakošenim stolom, umjetni kamen, 2008., 24 x 52,2 x 45,8 cm
Don Quijote - pad, 2008.
Posljednja večera, 2009.
Podne - zmija, sunce, ptica, 2009.
Kipar ispod stabla na vjetru, 2010.
Plavo stablo, stiropor drvo, 2010., 45 x 23 x 33 cm
Mali oblak s kišom, drvo, žica, stiropor, 2011., 54 x 19 x 13 cm
Raspeće novo, bronca, 2012., 45 x 32 x 11,5 cm
Noina arka i Sunce, bojano drvo, 2012., 114 x 58 x 60 cm
Mali akt, drvo, 2012., 20 x 8 x 10 cm
Stablo na vjetru 2, stiropor, drvo, 2012., 49 x 49 x 26 cm
Bik, , bojani gips, 2013., 48 x 29 x 22 cm
Abraham i tri anđela, bojana terakota, 2013., 47 x 44 x 26 cm
Jakovljevi san i oblak, gips, stiropor, 2013., 45 x 56 x 18 cm
Abraham i Izak, umjetni kamen, 2017., 65 x 40 cm
Pila za oblake, metal, drvo, stiropor, 2019., 220 x 70 cm
Puž koji napušta kuću, drvo, bojani stiropor, 2019., 200 x 45 cm
Anđeoska pieta, bojani umjetni kamen, 2019., 36 x 35 cm
Nova limuzina, drvo, žica, stiropor, 2020., 80 x 43 cm
Oblak orgulje, bojano drvo, 2020., 40 x 22 cm
Ranjeni Krist iz Vukovara, stiropor, 2020., 230 x 170 cm
Oblak i more, stara maslina, 2021., 60 x 35 cm
Konj kneza Branimira, stara maslina, 2021., 83 x 42 cm
Konj ispod čekića, bojano drvo, 2022., 1010 x 45 cm

PETAR UJEVIĆ

28. 6. 2023. – 23. 7. 2023.

Organizator izložbe
Muzej grada Kaštela

Kustosica izložbe
Mirela Vujević Duvnjak

Likovni postav
Mirela Vujević Duvnjak

Stručni suradnik na postavu izložbe
David Milić

Tehnička pomoć
Zlatko Smoljko

Izdavač
Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5, Kaštel Vitturi, Kaštel Lukšić HR
+ 385 (0) 21 260245, 260246
muzej-grada-kastela@st.t-com.hr
www.muzej-grada-kastela.hr

Za nakladnika
Ivan Šuta

Tekst
Mirela Vujević Duvnjak

Lektura
Anita Tičinović

Fotografije
Miro Martinić

Grafičko priprema
Neven Marin

Tisak
Dalmacijapapir

Naklada 300

ISBN 978-953-7276-94-2

Kaštela, 2023.

Naslovnica: Nova limuzina, 2020.